

खेड तालुका शिक्षण प्रसारक मंडळाचे
हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालय
इतिहास विभाग
अभ्यासक्रम

(सूचना : संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी अभ्यासक्रम पहावा.)

२०२५ - २०२६ अभ्यासक्रम

वर्ग	सेमिस्टर	श्रेयांक	शीर्षक
प्रथम वर्ष कला	पहिले	०२	भारतीय राष्ट्रीय चळवळ (१८५७ - १९२०)
प्रथम वर्ष कला	पहिले	०२	भारतीय राष्ट्रीय चळवळ (१८५७ - १९२०)
प्रथम वर्ष कला	दुसरे	०२	भारतीय राष्ट्रीय चळवळ (१९२० - १९४७)
प्रथम वर्ष कला	दुसरे	०२	भारतीय राष्ट्रीय चळवळ (१९२० - १९४७)
द्वितीय वर्ष कला	तिसरे	०२	१९ व्या शतकातील महाराष्ट्रातील समाज सुधारक
द्वितीय वर्ष कला	तिसरे	०२	१९ व्या शतकातील महाराष्ट्रातील समाज सुधारक
द्वितीय वर्ष कला	चौथे	०२	२० व्या शतकातील महाराष्ट्रातील सामाजिक सुधारक
द्वितीय वर्ष कला	चौथे	०२	२० व्या शतकातील महाराष्ट्रातील सामाजिक सुधारक
तृतीय वर्ष कला	पाचवे	०३	भारतीय राष्ट्रीय आंदोलन (१८८५-१९४७)
तृतीय वर्ष कला	सहावे	०३	स्वातंत्र्योत्तर भारत (१९४७-१९९१)
प्रथम वर्ष कला	पहिले	०२	भारतातील ज्ञान निर्मितीचा इतिहास

प्रथम वर्ष कला

इतिहास सामान्यस्तर अभ्यासक्रम (२०२४ -२०२५ पासून)

सेमिस्टर पहिले

भारतातील ज्ञान निर्मितीचा इतिहास (IKS- GENERIC)

(श्रेयांक ०२ सैद्धांतिक अभ्यासक्रम)

घटक १ : भारतीय ज्ञान व्यवस्था पार्श्वभूमी (०६) UNIT 1. INTRODUCTION TO IKS (06)

अ. व्याख्या, व्याप्ती आणि ज्ञानाचे महत्त्व DEFINITION, SCOPE AND IMPORTANCE OF KNOWLEDGE

ब. भारतीय ज्ञान व्यवस्थेचे स्वरूप NATURE OF INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

क. वैज्ञानिक दृष्टिकोनाची उत्क्रांती EVOLUTION OF SCIENTIFIC APPROACH

घटक २ : विज्ञानाचा विकास (१२) UNIT 2. DEVELOPMENT OF SCIENCES (12)

अ. खगोलशास्त्र - आर्यभट्ट, वराहमिहिर, सवाई जयसिंह A. ASTRONOMY- ARYABHATTA, VARAHAMIHIRA, SAWAI JAISINGH

ब. उपचार पद्धती - आयुर्वेद व युनानी B. MEDICINE- AYURVEDA AND YUNANI

क. धातूविज्ञान - तांबे, लोह, कास्य आणि मिश्रधातू C. METALLURGY- COPPER, IRON, BRONZE & ALLOYS

घटक ३ : मानव्यविद्यांचा विकास (१२) UNIT 3. DEVELOPMENT OF HUMANITIES (12)

अ. भाषा - प्राकृत, संस्कृत, फारसी A. LANGUAGE - PRAKRIT, SANSKRIT, FARSEE

ब. तत्त्वज्ञान - वैदिक, लोकायत, बौद्ध, जैन B. PHILOSOPHY- VEDIC, LOKAYAT, BUDDHIST, JAINA

क. प्राचीन भारतातील शिक्षण पद्धती - तक्षशीला, नालंदा, वल्लभी विद्यापीठ C. EDUCATION SYSTEM IN ANCIENT INDIA – TAKSHASHILA, NALANDA, VALABHI UNIVERSITY

ड. स्थापत्य D. ARCHITECTURE